

نشر گل واژه
ناشر تخصصی کتاب های
کمک آموزشی

کلیبرگ

درسنامه

امتحان

آزمون جامع

پاسخ تشریحی

بانک سوالات
امتحانی

۶ اُم

اجتماعی
مطالعات

دوره ابتدایی

- درسنامه و نکات کلیدی هر درس
- سوالات طبقه بندی شده با پاسخ تشریحی
- آزمون جامع نوبت اول و دوم

۱-۶

برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت

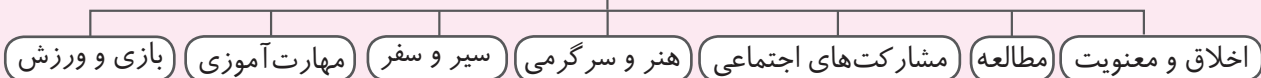
اوقات فراغت:

انسان‌ها اغلب اوقات خود را برای کار یا تحصیل یا وظایف و تکالیفی که بر عهده دارند صرف می‌کنند. به اوقاتی که فرد از این کارها فارغ یا آسوده باشد «اوقات فراغت» می‌گویند.

فراغت زمانی است که:

پس از کار یا تکالیف درسی فرصتی پیدا می‌کنیم تا به فعالیت‌های دلخواه خودمان مانند: کارهای هنری، ورزشی، بازی و سرگرمی‌های مفید یا آموختن مهارت‌های مختلف بپردازیم.

«راه‌ها و شیوه‌های گوناگون برای گذراندن اوقات فراغت»

همچنین با گذشت زمان به تدریج شیوه‌های گذراندن اوقات فراغت تغییر می‌کند بنابراین باید برنامه‌ریزی مناسبی برای این اوقات داشته باشیم تا بهترین و مفیدترین استفاده را از آن ببریم.

به علاوه برای اوقات فراغت می‌توان به صورت فردی یا گروهی برنامه‌ریزی کرد، همچنین علاوه بر توجه به علاقه‌مندی‌ها، باید شرایط و امکانات را هم در نظر بگیریم، زیرا می‌توان با کمترین هزینه و امکانات اوقات فراغت مناسبی داشت. ضمناً از گذشته تاکنون در بیشتر نواحی ایران، بازی‌هایی چون قایم با شک (قایم موشک) عمو زنجیرباف، الک دولک، طناب‌بازی، مسابقات زورآزمایی و تیراندازی و... رایج بوده است. این بازی‌ها اغلب جنبه‌ی حرکتی و قدرتی داشتند.

توجه داشته باشید؛ مکان‌های عمومی گذراندن اوقات فراغت متعلق به همه‌ی مردم است؛ بنابراین وظیفه‌ی ما این است که از این مکان‌ها و وسایل و امکانات داخل آن‌ها حفاظت کنیم زیرا هر یک از این مکان‌ها، مقررات مخصوص به خود را دارد.

سوالات امتحانی درس چهاردهم

۱۴

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید. ۱. مکان‌های عمومی گذراندن اوقات فراغت به همه‌ی مردم متعلق است. ۲. با گذشت زمان شیوه‌های گذراندن اوقات فراغت تغییر چندانی نکرده است. درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐	
جاهای خالی را کامل کنید. ۳. مکان‌های برای گذراندن اوقات فراغت متعلق به همه‌ی مردم نیست. ۴. برای پر کردن اوقات فراغت علاوه بر علاقه‌مندی‌های خودمان، و را هم باید در نظر بگیریم. ۵. شما می‌توانید برای اوقات فراغت خود، یا برنامه‌ریزی کنید.	
به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. ۶. چه زمان‌هایی فرصت خوبی برای فعالیت دانش‌آموزان است؟ ۷. منظور از «فراغت» چه زمانی است؟	
به سوالات زیر پاسخ کامل دهید. ۸. «اوقات فراغت» را تعریف کنید؟ ۹. وقتی به بوستان‌ها (پارک‌ها) می‌رویم چه آداب و قوانینی را باید رعایت کنیم؟ ۱۰. برخی از مؤسسات و سازمان‌هایی که در امور فراغت فعالیت می‌کنند را نام ببرید؟	
۱۱. مکان‌های عمومی گذراندن اوقات فراغت را نام ببرید. الف) ب) پ) ت) ث) ج)	
۱۲. حالا شما با توجه به موضوع «اوقات فراغت» یک سؤال طراحی کرده و به آن پاسخ دهید.	
سوالات چهار گزینه‌ای ۱۳. فعالیت‌های دلخواه خود را بهتر است در چه اوقاتی انجام دهیم؟ الف) هنگام مدرسه ب) در کتابخانه پ) در پارک ت) هنگام اوقات فراغت ۱۴. کدام رفتار در ورزشگاه مناسب است؟ الف) شعار دادن درباره‌ی تیم مقابل ب) تهیه‌ی بلیط خارج از نوبت پ) حفاظت از اموال عمومی ت) خروج سریع از ورزشگاه ۱۵. کدام سازمان زیر در ارتباط با اوقات فراغت فعالیت می‌کند؟ الف) سازمان بهره‌وری ب) سازمان نظارت پ) سازمان جهانی ت) سازمان دانش‌آموزی ۱۶. برای استفاده از اوقات فراغت باید چه موردی را داشته باشیم؟ الف) برنامه‌ریزی ب) وقت پ) امکانات ت) هزینه ۱۷. بازی‌های گروهی گذشته، بیشتر چه جنبه‌ای داشته‌اند؟ الف) گروهی - حرکتی ب) حرکتی - قدرتی پ) سرعتی - قدرتی ت) گروهی - قدرتی	

انواع لباس

گروه‌های مختلف اجتماعی و شغلی در جامعه، لباس‌های مخصوصی به تن می‌کنند، لباس‌های این گروه‌ها بسته به کار و نقش آن‌ها در اجتماع متفاوت است و می‌توان با توجه به این لباس‌ها، شغل و حرفه‌ی این افراد را تشخیص داد.

شکل
جنس
رنگ

بنابراین تفاوت پوشاک مردم در نواحی مختلف آب و هوایی از نظر است:

تنوع آب و هوایی در کشور ما، شامل این موارد است:

چون نوع آب و هوا در همه جا یکسان نیست، پوشش مردم، براساس آب و هوای ناحیه‌ای افراد می‌باشد. در کشور پهناور ما اقوام مختلفی مانند فارس، ترک، لر، گیلک، کرد، بلوچ و... زندگی می‌کنند که هر یک از این اقوام لباس‌های مخصوص به خود را دارند، در موزه‌ی مردم‌شناسی انواع لباس‌های محلی به نمایش گذاشته می‌شوند در دوره‌های مختلف تاریخی نیز پوشاک مردم تغییراتی کرده است. همچنین گروه‌های مختلف اجتماعی مانند: شاهزادگان، نظامیان و... لباس‌های مخصوص به خود را می‌پوشیدند.

نکته

کلاه
عمامة
دستار

ضمناً در بررسی‌ها دیده شده است که مردان در دوره‌های مختلف، همواره سرپوش داشته‌اند و این سرپوش‌ها شامل انواع ذکر شده بوده است:

سوالات امتحانی درس پانزدهم

۱۵

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید. ۱. در زمان‌های گذشته، گروه‌های مختلف اجتماعی لباس‌های مخصوص به خود را می‌پوشیدند. ۲. در زمستان مردم بیشتر از رنگ‌های روشن استفاده می‌کردند.	درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐
جاهای خالی را کامل کنید. ۳. پوشاک مردم در نواحی مختلف آب و هوایی از نظر و و با هم فرق می‌کند. ۴. گروه‌های مختلف و در جامعه لباس‌های مخصوصی به تن می‌کنند. ۵. لباس‌های محلی هر شهر یا استان یا حتی کشور در نگهداری می‌شوند.	

۶. چند نمونه از اقوام مختلف ایرانی که لباس‌های مخصوص به خود را دارند نام ببرید؟ ۷. رنگ و ویژگی لباس‌های مردم در تابستان و زمستان را بنویسید.	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.
۸. متفاوت بودن لباس‌های گروه‌های مختلف شغلی و اجتماعی به چه عاملی بستگی دارد؟ ۹. سرپوش مردان در دوره‌های مختلف تاریخی چه چیزهایی بوده است؟ ۱۰. علت متفاوت بودن نوع پوشش مردم در نواحی مختلف آب و هوایی چیست؟ ۱۱. تصاویر زیر نشان‌دهنده‌ی نوع پوشش مردان و زنان در دوره‌های مختلف تاریخی است مشخص کنید هر لباس مربوط به کدام دوره است؟	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. (ث) (ت) (پ) (ب) (الف)
۱۲. با توجه به موضوع «انواع پوشاک» یک سؤال طراحی کرده و به آن پاسخ دهید.	
۱۳. کدام نوع لباس برای فصل زمستان مناسب است؟ الف) نازک ب) تیره پ) روشن ت) نخ‌ی ۱۴. عکس مقابل لباس زنان در کدام دوره را نشان می‌دهد؟ الف) نادری ب) صفویه پ) اشکانی ت) قاجار ۱۵. چگونه به شغل و حرفه‌ی افراد در اجتماع پی ببریم؟ الف) از روی لباس ب) موقعیت آن‌ها پ) طرز حرف زدن ت) نوع زندگی ۱۶. نوع پوشش مردم در نواحی مختلف آب و هوایی از چه نظر با هم فرق دارند؟ الف) رنگ - شغل ب) اندازه - رنگ پ) جنس - اندازه ت) شکل - جنس	

۱۷. کدام تصویر مربوط به (لباس مردان در دوره ی هخامنشی) است؟

(ت)

(پ)

(ب)

(الف)

یادداشت:

لباس از تولید تا مصرف

تولید انبوه

به تولید یک کالا به یک شکل و به تعداد زیاد «تولید انبوه» می‌گویند، امروزه کارگاه‌های تولید لباس تعداد زیادی از نیاز پوشاک مردم را برآورده می‌کنند.

خط تولید

همه‌ی افرادی که در کارگاه با یکدیگر همکاری می‌کنند و هر بخش، قسمتی از کار تولید را انجام می‌دهد تا کالا به صورت نهایی آماده شود که به مجموعه‌ی این بخش‌ها «خط تولید» گفته می‌شود.

لباسی که انتخاب می‌کنیم باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

۱. باید با باورهای دینی و ارزش‌های اجتماعی ما تناسب داشته باشد.

۲. باید کیفیت و جنس خوب داشته باشد.

۳. از نظر قیمت با بودجه‌ی ما تناسب داشته باشد.

بنابراین، لباس باید پوشش مناسب را برای زن یا مرد مسلمان فراهم کند زیرا رعایت حجاب و عفاف موجب وقار و متانت شخص می‌شود.

نکته بودجه: یعنی میزان درآمد و مقدار هزینه

تصاویر زیر به ترتیب چگونگی تولید یک لباس را بیان می‌کنند.

۳

۲

۱

۶

۵

۴

سؤالات امتحانی درس شانزدهم

۱۶

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

درست ☐ نادرست ☐
درست ☐ نادرست ☐

۱. در گذشته‌ی نه چندان دور، بیشتر مردم برای تهیه‌ی لباس به خیاط مراجعه می‌کردند.

۲. هم اکنون در ایران متأسفانه تعداد کمی کارخانه‌ی نساجی وجود دارد.

۳. به تولید یک کالا به یک شکل و به تعداد زیاد می‌گویند.

۴. با گذشت زمان و افزایش جمعیت دیگر یک یا چند خیاط نمی‌توانند نیازهای تعداد زیادی از مردم را برآورده کنند. کم کم به وجود آمد.

۵. رعایت و موجب وقار و متانت شخص می‌شود.

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۶. صاحبان کارگاه‌های تولید لباس، پارچه را از چه کسانی خریداری می‌کنند؟

۷. «بودجه» یعنی چه؟

به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۸. در هنگام خرید لباس باید چه نکاتی را رعایت کنیم؟

۹. در گذشته مردم چگونه لباس تهیه می‌کردند؟

۱۰. لباسی که انتخاب می‌کنیم چگونه می‌تواند با باورهای دینی ما تناسب داشته باشد؟

۱۱. هر یک از اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

الف) خط تولید:

ب) عمده‌فروشی:

۱۲. با توجه به موضوع «تولید پوشاک» شما یک سؤال طراحی کرده به آن پاسخ دهید.

سؤالات چهار گزینه‌ای

۱۳. وظیفه‌ی کارخانه‌ی «نساجی» چیست؟

الف) نخ‌ریسی ب) پارچه‌بافی پ) تولید لباس ت) عمده‌فروشی

۱۴. به همکاری افراد برای کار تولیدی چه گفته می‌شود؟

الف) کارگاه ب) برش کاری پ) تولید انبوه ت) خط تولید

۱۵. در کدام یک از گزینه‌های زیر روش صرفه‌جویی در خرید پوشاک و لباس نیامده است؟

الف) خرید لباس از تمام فروشگاه‌های اینترنتی ب) استفاده از لباس‌های قدیمی

پ) پس‌انداز برای خرید لباس ت) مرتب نگه داشتن لباس‌ها

۱۶. در کدام گزینه به ترتیب نام کسانی که در خط تولید لباس، کار می‌کنند آمده است؟

الف) برش کار - دوزنده - دکمه‌دوز - اتوکار ب) دوزنده - برش کار - اتوکار - دکمه‌دوز

پ) دوزنده - دکمه‌دوز - برش کار - اتوکار ت) برش کار - دکمه‌دوز - دوزنده - اتوکار

ویژگی‌های دریا‌های ایران

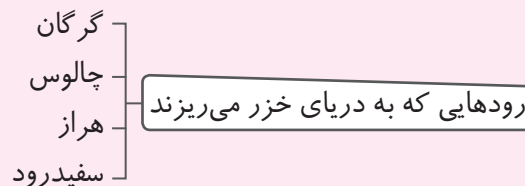
دریاها گودال‌های پر آبی هستند که به اقیانوس‌ها راه دارند و اقیانوس‌ها، پهنه‌های بسیار بزرگ آبی روی کره‌ی زمین هستند.

ایران از شمال و جنوب به دریا‌های خزر، خلیج فارس و دریای عمان دسترسی دارد.

نام‌های دریای خزر در طول تاریخ

نام دریای خزر در نقشه‌های خارجی دریای کاسپین است و رودهایی که از ایران به این دریا می‌ریزند جلگه‌ی حاصلخیزی را در طول ساحل دریا به وجود آورده‌اند ضمناً میزان شوری آب دریای خزر از دیگر اقیانوس‌ها کمتر است.

خلیج: به پیشروی آب دریاها در خشکی خلیج می‌گویند.

در ایران، ساحل خلیج فارس از دهانه‌ی اروندرود تا بندرعباس امتداد یافته است و در کناره‌های آن بریدگی‌های عمیقی وجود دارد که ساکنان اطراف به آن‌ها «خور» می‌گویند. همچنین خورها برای ایجاد بندر و پهلو گرفتن کشتی‌ها بسیار مناسب هستند.

ویژگی‌های خلیج فارس:

۱. شوری آب خلیج فارس از دریای عمان بیشتر است.
۲. عمق خلیج فارس از دریای عمان بسیار کمتر است (به طور متوسط ۳۰ متر عمق)
۳. در خلیج فارس جزیره‌های بزرگ و کوچکی سر از آب بیرون آورده‌اند که بسیاری از آن‌ها متعلق به ایران است.

ویژگی‌های دریای عمان:

۱. ساحل دریای عمان از بندرعباس تا بندر گوآتر امتداد دارد.
۲. دریای عمان به اقیانوس هند راه دارد.
۳. عمق این دریا به سمت اقیانوس بیشتر است و در اطراف چابهار به حدود ۳۰۰۰ متر می‌رسد.

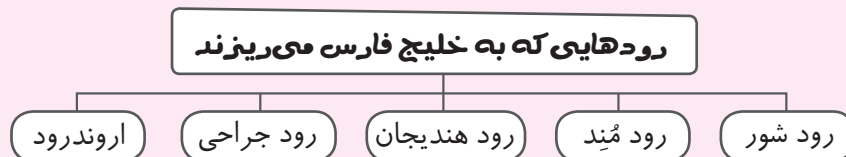
نکته: خلیج فارس از طریق یک آبراهه به دریای عمان وصل می‌شود به این آبراهه «تنگه‌ی هرمز» می‌گویند.

نکته

تنگه: به آبراهه‌ای که دو دریا را به هم وصل می‌کند «تنگه» می‌گویند.

خلیج فارس و دریای عمان، کشور ما را به همسایگان جنوبی مربوط می‌کنند، همچنین روز ۱۰ اردیبهشت در تقویم «روز ملی خلیج فارس» نامیده شده است.

کشورهای همسایه‌ی ایران از طریق خلیج فارس: **امارات** ← **قطر** ← **بحرین** ← **کویت**

سوالات امتحانی درس هفدهم

۱۷

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

☐ درست ☐ نادرست
☐ درست ☐ نادرست

۱. ایران از شمال و جنوب به دریاها دسترسی دارد.

۲. دریاها پهنه‌های بسیار بزرگ آبی جزیره‌ها هستند.

جاهای خالی را کامل کنید.

۳. نام دریای خزر در نقشه‌های خارجی است.

۴. ساحل خلیج فارس از دهانه‌ی تا امتداد یافته است.

۵. برای ایجاد بندر و پهلو گرفتن کشتی‌ها بسیار مناسب است.

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۶. به پیشروی آب دریاها در خشکی چه می‌گویند؟

۷. نام‌های گوناگون دریای خزر در طول تاریخ را بنویسید؟

۸. در طول ساحل دریا چه پدیده‌ای به وجود می‌آید؟

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۹. جزیره‌های خلیج فارس را نام ببرید.

۱۰. خور را تعریف کنید.

۱۱. تنگه را تعریف کنید.

۱۲. مشخص کنید هر یک از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام مورد جدول است، علامت بزنید.

ویژگی‌ها	خلیج فارس	دریای عمان
شوری آب آن بیشتر است.		
عمق آن کمتر است.		
به اقیانوس هند راه دارد.		
دارای جزیره‌های بزرگ و کوچک است.		
عمق این دریا در اطراف چابهار به حدود ۳۰۰۰ متر می‌رسد.		

۱۳. با توجه به موضوع «دریا‌های ایران» شما یک سؤال طراحی کرده و به آن پاسخ دهید.

سوالات چهار گزینه‌ای

۱۴. رود علامت‌گذاری شده در نقشه کدام است؟

الف) سفیدرود

(ب) ہزار

(پ) گرگان

(ت) چالوس

۱۵. به گودال‌های پر آبی که به اقیانوس‌ها راه دارند چه می‌گویند؟

الف) خور ب) اقیانوس

(ب) دریا (ت) تنگہ

۱۶. کشور علامت‌گذاری شده در نقشه کدام است؟

الف) جمهوری آذربایجان

ب) قزاقستان

پ) روسیه

ت) ترکمنستان

۱۷. کدام رود به خلیج فارس می‌ریزد؟

الف) رود شور

ب) رود هنر

پ) سفیدرود

ت) اروندرکنار

۱۸. کشور همسایه ایران از طریق خلیج فارس کدام است؟

الف) عربستان

ب) قطر

پ) قزاقستان

ت) روسیه

یادداشت: